בכורים לפירא קא אמרינן למזבח קא אמרינן והא אכיל לה מזבח מפירי דהא שתא בעי רמי בר חמא שתי הלחם הנצה א) שריא או חנטה ב) שרייה מאי הנצה ומאי חנטה אילימא הנצה דפירא וחנטה דפירא השתא השרשה שריא הנצה וחנטה מיבעיא אלא הנצה דעלה וחנטה דעלה מי הוי ג) כי השרשה או לא תיקו ד) בעי רבא בר רב חנן חטין שזורען בקרקע עומר מתירן או אין עומר מתירן היכי דמי אי דאשרוש תנינא אי דלא אשרוש תנינא דתנן אם השרישו קודם לעומר עומר מתירן ואם לאו אסורין עד שיבא עומר הבא לא צריכא דחצדינהו וזרעינהו קודם לעומר ואתא עומר וחליף עלייהו וקא מיבעיא ליה מהו לנקוטי ומיכל מינייהו כמאן דשדייא בכדא דמיא ושרינהו עומר או דלמא בטיל להו לגבי ארעא יש להן אונאה או אין להן אונאה היכי דמי אילימא דאמר ליה שדאי בה שיתא ואתו סהדי ואמרי דלא שדא בה אלא חמשה והאמר רבא כל דבר שבמדה ושבמשקל ושבמנין אפי' פחות מכדי אונאה חוזר אלא דאמר ליה שדאי בה כדבעי לה ואתו סהדי ואמרי דלא שדא בה כדבעי לה יש להן אונאה דכמאן דשדייא בכדא דמיא ה) ויש להן אונאה או דלמא בטיל להו לגבי ארעא נשבעין עליהן או אין נשבעין עליהן כדשדייא בכדא דמיא וכמטלטלי דמו ונשבעין עליהן או דלמא בטיל להו אגב ארעא וכמקרקעי דמו ואין נשבעין עליהן תיקו בעי רמי בר חמא חטין שבגללי בקר ושעורין שבגללי בהמה מהו למאי אילימא לטמויי טומאת אוכלין תנינא חטין ו) שברעי בקר ושעורין שבגללי בהמה חישב עליהן לאכילה אין מטמא טומאת אוכלין לקטן לאכילה מטמא טומאת אוכלין אלא למנחות פשיטא דלא הקריבהו נא לפחתך הירצך או הישא פניך לא צריכא דנקטינהו וזרעינהו וקא בעי לאיתויי מנחות מינייהו מאי משום דמאיסותא הוא וכיון דזרעינהו אודא למאיסותייהו או דלמא משום כחישותא הוא והשתא נמי ז) כחושה תיקו בעי רמי בר חמא ח) פיל שבלע כפיפה מצרית והקיאה דרך בית הרעי מהו למאי אילימא למבטל טומאתה תנינא כל הכלים יורדין לידי טומאתן במחשבה ואין עולין מטומאתן אלא בשינוי מעשה לא צריכא דבלע הוצין ועבדינהו כפיפה מצרית מי הוה עיכול הוה ליה ככלי

בכורים לפירא. לאיתויי התלויין בהם בכורים: **למזבח קאמרינן.** שלא יאכל מזבח קודם להם חיטים חדשים ו] והכא אכל ליה מזבח עומר מפירי דהא שתא ח] דמהך שתא נינהו דבחדא שתא גדלו בימי א) ועומר שריגהו לאכילת אדם ט] ושתי הלחם שריגהו להביא בכורים מפירות האילן י]: **הנצה שריין.** שהנילו קודם להם או חנטה שריין. חנטה הוי פירי יותר מהנצה: **השתא.** לגבי תבואה שריין עומר ושתי הלחם כהשרשה תבואה הנשרשת קודם לעומר אף על פי שלא גדלה כלום וכדקתני מתני' הנצה וחנטה דפירי מיבעיא: **אלא הנצה וחנטה דעלה מי הוי.** הנצה דעלה בפירות האילן כהשרשה דתבואה או לא: **דחצדינהו וזרעינהו קודם לעומר.** דלא שריגהו עומר דאשתקד ולא השרישו בשעת עומר זה: **מהו לנקוטי.** ללקוט מהן קודם השרשתן: **כמאן דשדיין בכדא דמיא ושריגהו עומר.** דהא דאמרן ואם לאו אסורין עד שיבא עומר הבא בגידוליהן מיירי או דלמא בטלינהו אגב ארעא וכי לקיט להו כגידולין דמו: **יש להן אונאה כו'.** דקיימא לן בבבא מציעא בפ' הזהב (דף נו.) אין אונאה לקרקעות: **שדאי בה שיתא.** זרעתי בקרקע יא] ששת כורים: **ואתו סהדי דלא שדא בה אלא חמשה.** דהשתא איכא שיעור אונאה שתות בפ' הזהב (שם מט:): **כל דבר שבמדה.** כיון דקפיד לא מחיל ואפילו בפחות משתות ולא שייכא בה דין אונאה שיהא מקח קיים ויחזיר אונאה אלא כל המקח בטל וחוזר: **נשבעין עליהן.** דאמר בפ' הזהב (שם נו.) אין נשבעין על הקרקעות: **בקר.** דרכו לאכול חיטים ושאר בהמה כגון חמור וגמל דרכו לאכול שעורין: **חישב עליהן.** בעודן ברעי: **וזרעינהו ובעי לאיתויי מנחות.** מן הגידולין: **אודא מאיסותייהו.** דהא אחריני נינהו: **והשתא** (ב) יב] **כחישי.** דכיון שנתעכלו במעי הבהמה שוב אין מגדלין חטין מלאין ובריאין כדמעיקרא: **כפיפה.** קופה מצרית מצורי דקל: **למיבטל טומאתה.** שהיתה טמאה קודם לכן: **יורדין לידי טומאתן במחשבה.** יג] כיון שחשב עליו לדבר שאין בו חסרון מלאכה כגון עור מתוקן סתמו למנעלים עומד ואינו מקבל טומאה עד שיעשו המנעלים חישב עליו לעשותו שולחן דאינו חסר שום מלאכה דהשתא מיד הוי לשולחן מקבל טומאה מיד: **ואין עולין מטומאתן.** אם נטמאו: **אלא בשנוי מעשה.** כגון נשברו טהרו והכא ליכא שינוי מעשה דשלימה הקיאה: כלי

והאמר רבא כל דבר שבמדה ושבמשקל ושבמנין **אפי' פחות מכדי אונאה חוזר.** לא שיחזיר אונאה קאמר אלא אפילו ביטול מקח הוי כדמוכח לקמן בפרק התודה (דף עז.) ובפרק המוכר את הספינה (ב"ב דף צ.) ויש לדקדק מכאן דמילתא דרבא איתמר אפילו אקרקעות וכן משמע בפ"ב דקידושין (דף מב:) דקאמר אבל פלגי במשחתא לא כדרבא כו' ורבינו שמואל לא פי' כן בפרק בית כור (ב"ב קג:) (ושם קד. ד"ה פחות) דתנן בית כור עפר אני מוכר לך מדה בחבל פיחת כל שהוא ינכה הותיר ס) כל שהוא יחזיר משמע כי המקח קיים ופירש רבינו שמואל כי מקח קיים דאע"פ שטעו במדה לא איתמר דרבא אלא במטלטלי ולא משמע הכי כדפרישית אלא היינו טעמא התם שיודע ומכיר בשדה שהוא מוכר לו ויודע שיש שם או פחות או יותר אלא לפי מה שיעלה לפי חשבון בית כור מלומלם ע) יפחות וינכה: **שדאי** בה כדבעי ואתו סהדי כו'. אין מכחישין אותו במה שזרע אלא פ) שאומרים שאין לה די בכי האי שיעורא: **פיל** שבלע כפיפה מצרית כו'. הא דבעא מיניה רב אדא בר אהבה מרב דימי מנהרדעא בפ' לא יחפור (ב"ב כב.) פיל שבלע כפיפה מצרית והקיאה דרך בית הרעי מהו לאו בכפיפה ממש בעא מיניה דאם כן אמאי לא הוה בידיה מתני' היא דאין עולין מטומאתן אלא בשינוי מעשה אלא בהוצין ועבד להו כפיפה בעא מיניה והא דטפח ליה התם בסנדליה אע"ג דהיא נמי קיימא בתיקו מ"מ ה"ל למידק עלה כדדייקי' הכא מההיא דעולא:

דבלע הוצין ועבדינהו כפיפה מי הוי עיכול כו'. תימה מי גרע מחיטין שבגללי בהמה דלעיל דלקטן לאכילה מטמאין טומאת אוכלין ואי הוו עיכול לא ליטמו טומאת אוכלין ויש לומר שאני טומאת אוכלין דתלוי בראויה לגר או לכלב והתם היא חזיא אפי' לגר אבל מזאבים שבלעו תינוקות וטהרו את הבשר וטמאו את העצמות אתי שפיר דטומאת מת לא תליא אלא בעיכולי יד] וא"ת דהכא מסקי' דבשר דרכין הוי עיכול ובפ"ק דבכורות (דף ז:) תנן דג טהור שבלע דג טמא אסור באכילה ולא הוי עיכול ותירץ רב האי טו] דשאני טומאה צ) דאפוסי טומאה לא מפסינן עוד י"ל דהיכא דיצא דרך בית הרעי הוי עיכול טפי מהתם דנמצא במעיו וא"ת דבפ' י"א דאהלות תנן ומייתי לה בפרק כתרא דשבת (דף קיה:) כמה תששה במעיו בעופות ובדגים כדי שתפול לאור ותשרף ובעודו במעיו נמי קאמר דהא מייתי לה אלבא שאכל בשר המת ומת ומוטל על האסקופה וי"ל דמתניתין דבכורות כרבי יהודה בן בתירא דאמר התם בעופות ובדגים מעת לעת וכלא שהה מיירי אי נמי דגים הנבלעים קשי טפי טז] א"נ נהי דאיפסיל מתורת אוכל לענין טומאת אוכלין מ"מ לענין איסור לא ליהוי עיכול ק) מידי דהוה אחלב שבכפרים ונבלת עוף טהור בכל מקום (עוקצים פ"ג מ"ג) שצריך מחשבה אע"ג דלענין איסורא לקי בלא שום מחשבה וזהו כתירוצו של רב האי מיהו אין ראיה מזה דאין לך מחשבה גדולה מזו שמשים המלך בפיו ואוכלו וא"ת והאמרינן בפ"ב דיומא (דף פא.) זר שבלע שזפין של תרומה והקיא ואכל אחר ובלעו הראשון משלם קרן וחומש והשני אינו משלם אלא דמי עצים לראשון אלמא לענין איסור חשיב עיכול ותירץ ה"ר חיים דהתם לאו משום דהוי עיכול אלא לפי שכבר נתחללה התרומה כדאשכחן בפ"ק דכריתות (דף ז.) כהן שסך תרומה בת ישראל מתעגלת בה ואינו חושש ומפרש התם טעמא משום דמחוללת ככר וטעמא דלא חשיב עיכול בפ' בהמה המקשה (חולין עא.) התם משום דאפוקי טפי ונבילה דלא חשיב התם עיכול היינו דבלע שהה כדי עיכול דכקאמר מי לא עסקינן דאכל סמוך לשקיעת החמה ומתוך הסברא היה נראה בין לענין איסור בין לענין טומאה דכל דבר שהוא שלם שניכר בשלימותו שלא נתעכל ולא נלעס כפיו כגון חיטין שלימים שבגללי בקר ודגים שלימין

תורה אור השלם

1. וכי תגשון עור לזבח אין רע וכי תגישו פסח וחלה אין רע הקריבהו נא לפחתך הירצך או הישא פניך אמר יי צבאות: מלאכי א ח

הגהות הב"ח

גליון הש"ס

מוסף רש"י

רבינו גרשום

שיטה מקובצת

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones